

Det Sociale Nævn

Praksisundersøgelse 2011

Efterværn

1.	INDLEDNING	
1.1.	Undersøgelsens baggrund	3
1.2.	Undersøgelsens formål	3
1.3.	Hvad er efterværn?	3
1.4.	Hvem kan få tilbud om efterværn?	3
1.5.	Hvad kan efterværn bestå i?	4
1.6.	Forudsætningen for iværksættelse af efterværn	4
1.7.	Hvem træffer afgørelse om efterværn?	5
1.8.	Refusionsregler	6
1.9.	Nærmere om handleplaner	6
1.10.	Hvornår ophører en efterværnsforanstaltning?	7
1.11.	Hvad har vi undersøgt?	7
1.12.	Hvorfor har 5 sager måttet udgå af undersøgelsen?	8
1.13.	Bemærkninger til modtagne sager	9
1.14.	Hvordan har vi undersøgt?	9
2.	HVAD VISER UNDERSØGELSEN?	
3.	ANBEFALINGER TIL KOMMUNERNE	
4.	FAKTA OM UNDERSØGELSEN:	
4.1.	Kønsfordeling:	12
4.2.	Hvilke foranstaltninger er bevilget?	12
4.3.	Hvornår er foranstaltningerne bevilget?	12
4.4.	Er der efterfølgende ændret i foranstaltningen?	13
4.5.	Er foranstaltningerne bragt til ophør?	13
5.	UNDERSØGELSENS RESULTATER	
5.1.	I hvilket omfang er sagen oplyst?	14
5.1.1.	Afgørelsen om iværksættelse af efterværn	14
5.1.2.	Senere afgørelse om ændring af foranstaltningen	15
5.1.3.	Afgørelse om ophør på grund af formål eller behov	16
5.2.	Er afgørelsen samlet set rigtig?	17
5.2.1.	Afgørelsen om iværksættelse af efterværn	18
5.2.2.	Senere afgørelse om ændring af foranstaltningen	18
5.2.3.	Afgørelse om ophør på grund af formål eller behov	19
5.2.4.	Er der sørget for mulighed for at vende tilbage til tidligere opholdssted, jf. § 76, stk.7?	21
6.	VURDERING AF SÆRLIGE SAGSBEHANDLINGSREGLER	
6.1.	Er handleplaner revideret i overensstemmelse med reglerne?	21
6.2.	Har den unge skiftet opholdskommune ved det 18. år?	22

6.3. Er afgørelsen om efterværn truffet af rette kommune?	22
---	----

7. VURDERING AF FORMELLE REGLER

7.1. Hvilken form har afgørelsen?	23
7.1.1. Afgørelsen om iværksættelse af efterværn	23
7.1.2. Senere afgørelse om ændring i foranstaltningen	23
7.1.3. Afgørelsen om ophør af foranstaltningen	24
7.2. Fremgår det hvilken afgørelse, der er truffet?	24
7.2.1. Afgørelsen om iværksættelse af efterværn	24
7.2.2. Afgørelse om ændring af foranstaltningen	25
7.2.3. Afgørelse om ophør af foranstaltningen	25
7.3. Fremgår det med hvilken hjemmel afgørelsen er truffet?	25
7.3.1. Afgørelse om iværksættelse af efterværn	25
7.3.2. Afgørelse om ændring af foranstaltningen	26
7.3.3. Afgørelse om ophør af foranstaltningen	26
7.4. Øvrige bemærkninger til formaliteten.	26
Bilag 1. Retsgrundlag om efterværn	27
Bilag 2. "Indkaldelsesbrev" til kommunerne	35

1. Indledning

1.1. Undersøgelsens baggrund

Statsforvaltningen Nordjylland, Det Sociale Nævn, har i 2011 gennemført en praksisundersøgelse om efterværnsforanstaltninger.

Emnet er valgt fordi Det Sociale Nævn kun har behandlet et lille antal sager om efterværn og de sager, der er behandlet har næsten alle været fra samme kommune. Vi havde derfor inden undersøgelsen stort set ikke kendskab til praksis vedrørende efterværn i de nordjyske kommuner, og slet ikke i de 3 kommuner, der har bidraget med sager til undersøgelsen.

1.2. Undersøgelsens formål

Undersøgelsens formål har navnlig været at belyse og beskrive, hvorledes reglerne om efterværn i praksis benyttes af kommunerne i regionen. Afhængig af udfaldet heraf har det desuden været et formål at medvirke til, at afgørelser om efterværn fremadrettet træffes i overensstemmelse med reglerne herom.

1.3. Hvad er efterværn?

Efterværn er tilbud til unge i alderen 18-22 år. Hjælpen har til formål at bidrage til en god overgang til en selvstændig tilværelse og herunder have fokus på at understøtte den unges uddannelse og beskæftigelse samt øvrige relevante forhold, f.eks. anskaffelse af selvstændig bolig.

Reglerne om efterværn står i kapitel 12 i lov om social service.

1.4. Hvem kan få tilbud om efterværn?

Efterværn kan tilbydes unge, som frem til det 18. år var omfattet af en foranstaltning efter reglerne om særlig støtte til børn og unge, enten i form af en kontaktperson eller i form af anbringelse udenfor hjemmet.

1.5. Hvad kan efterværn bestå i?

En kontaktpersonordning kan opretholdes eller genoprettes på et senere tidspunkt.

For børn og unge, der op til det 18. år var anbragt udenfor hjemmet, er der flere muligheder for efterværnsforanstaltninger. De kan for det første bestå i opretholdelse af anbringelsen, for det andet i udpegning af en fast kontaktperson, for det tredje i etablering af en udslusningsordning i det hidtidige anbringelsessted, og for det fjerde i tildeling af andre former for støtte, der har til formål at bidrage til en god overgang til en selvstændig tilværelse for den unge. Sidstnævnte støtteform er først indsat i loven pr. 1.1.2011 i forbindelse med "barnets reform". Samtidig er det bestemt, at kommunalbestyrelsen *skal* tilbyde unge, der umiddelbart før det 18. år var anbragt udenfor hjemmet uden samtykke, og som ikke tilbydes fortsat døgnophold, støtte i form af en kontaktperson frem til det 23. år.

I alle tilfælde, hvor en anbringelse ophører ved det 18. år, skal kommunalbestyrelsen, i det omfang det er muligt, sørge for at den unge får mulighed for at vende tilbage til det tidligere opholdssted kortvarigt.

1.6. Forudsætningen for iværksættelse af efterværn

Det er en forudsætning for iværksættelse af efterværn, at det må anses for at være af væsentlig betydning af hensyn til den unges behov for støtte, og at den unge er indforstået.

Flere af de tilbud, der kan gives i form af efterværn, kan også gives efter reglerne om støtte til voksne. Ved afgørelsen af, hvilket regelsæt støtten skal gives efter må der tages hensyn til, at hovedformålet med efterværn er at bidrage til en god overgang til voksentilværelsen. Betingelserne for at give efterværn er, at den unge skal kunne få noget væsentligt ud af efterværnet. Kommunen skal foretage en konkret individuel vurdering i hvert enkelt tilfælde af udsigten til, at efterværnet vil bidrage til en god overgang til en selvstændig tilværelse for den unge. Hjælpen skal have fokus på at understøtte den unges uddannelse og beskæftigelse samt øvrige relevante forhold, fx anskaffelse af bolig. Det er ikke et krav, at den unge i perioden skal blive helt selvhjulpne, så der ikke længere vil være behov for støtte fra kommunen, senest når den unge fylder 23 år.

Der vil være nogle unge, der er så dårligt fungerende, at de ikke har udsigt til at få et tilstrækkeligt positivt udbytte af at fortsætte i efterværn. Disse unge må kommunerne tage hånd om efter reglerne om støtte til voksne.

1.7. Hvem træffer afgørelse om efterværn?

Afgørelse om iværksættelse af efterværn skal træffes af den unges opholdskommune efter det 18. år. Afgørelsen skal træffes inden den unge fylder 17½ år, jf. nedenfor under 1.9. Opholdskommunen efter det 18. år behøver ikke nødvendigvis være den samme kommune, som var den unges opholdskommune forud for det 18. år, og dermed heller ikke den samme kommune, som har truffet beslutning om foranstaltninger frem til det 18. år.

Børn og unge under 18 år har som udgangspunkt samme retlige opholdskommune som deres forældre. Dette gælder, selv om barnet eller den unge faktisk opholder sig eller bor i en anden kommune. Hvis forældre til børn og unge under 18 år flytter opholdskommune, er hovedreglen altså, at barnet eller den unge i retlig henseende flytter med, selv om barnet eller den unge måske ikke flytter. Der gælder dog en undtagelse for børn og unge, der er anbragt udenfor hjemmet. De bevarer frem til det 18. år retlig opholdskommune i den kommune, der har truffet beslutning om anbringelse. Dette gælder uanset om anbringelsesstedet er beliggende i en anden kommune, og uanset om forældrene senere flytter til en anden kommune.

Når barnet eller den unge fylder 18 år ophører "fastfrysningen" af opholdskommune på grund af beslutning om anbringelse. Det vil sige, at den unge får opholdskommune i den kommune, hvor den unge tager ophold ved anbringelsens ophør, typisk den kommune, hvor anbringelsesstedet lå.

Der er dog mulighed for, at de 2 kommuner, med samtykke fra den unge, kan aftale, at den hidtidige opholdskommune fortsætter som handlekommune.

Det er derfor en ofte forekommende situation, at det er en anden kommune end den anbringende kommune, der skal træffe afgørelse om efterværn. For at imødegå uhensigtsmæssigheder som følge heraf, er det med virkning fra den 1.1.2011 bestemt, at den hidtidige opholdskommune forud for skiftet skal sende den unges reviderede handleplan til den unges nye opholdskommune. Oversendelse af handleplanen skal ske med samtykke fra den unge og forældremyndighedsindehaveren. Den nye opholdskommune skal inden 30 dage fra modtagelsen

træffe afgørelse om, hvorvidt den unge har behov for støtte i form af efterværn, og i givet fald træffe afgørelse om, hvilke foranstaltninger, der skal iværksættes. Hvis der iværksættes foranstaltninger, skal der udarbejdes en ny handleplan.

1.8. Refusionsregler

Efter § 9 C, stk. 2, nr. 6 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, har opholdskommunen ret til refusion, når den tidligere kommune har medvirket til, at en person får ophold i anbringelsessteder for børn og unge efter § 66 i lov om social service.

Ifølge stk. 3 i samme bestemmelse fortsætter denne ret til refusion, hvis der iværksættes foranstaltninger efter § 76, stk. 3, (dvs. efterværnsforanstaltninger) i lov om social service.

1.9. Nærmere om handleplaner

Om handleplaner i forbindelse med efterværn fremgår det af loven, at kommunalbestyrelsen i den unges opholdskommune senest 6 måneder forud for ophør af en anbringelse ved det fyldte 18. år skal træffe afgørelse om, hvorvidt den unge har behov for efterværn, og i givet fald træffe afgørelse om, hvilke foranstaltninger, der skal iværksættes.

Kommunalbestyrelsen skal forinden da, (altså mere end 6 måneder forud for det 18.år), i samarbejde med den unge have revideret handleplanen og herunder have taget stilling til den unges videre forløb med hensyn til uddannelse og beskæftigelse samt øvrige relevante forhold.

Beslutninger om efterværn skal altså træffes af den aktuelle opholdskommune senest 6 måneder før den unge fylder 18 år, og beslutningen skal træffes på grundlag af en revideret handleplan. Hvis den unge skifter opholdskommune ved det 18. år er det dog den nye opholdskommune, der skal træffe den endelige afgørelse på grundlag af handleplanen fra den tidligere kommune. Dette skal ske inden 30 dage efter modtagelsen af handleplanen. Der er ikke regler om, hvornår planen skal sendes til den nye opholdskommune udover, at det skal være før skiftet. Da planen skal være revideret og beslutning om efterværn truffet senest 6 måneder forud for det 18. år, må det dog antages at være forudsat, at den reviderede handleplan sendes til den nye opholdskommune i god tid forud for det 18. år, således, at den nye opholdskommune har god tid til at træffe den endelige afgørelse om efterværn før den unge fylder 18 år.

1.10. Hvornår ophører en efterværnsforanstaltning?

Da der er tale om foranstaltninger for unge mellem 18 og 22 år ophører en efterværnsforanstaltning senest ved det fyldte 23. år.

Herudover fremgår det af loven, at tilbud skal ophøre, når de ikke længere opfylder deres formål under hensyn til den unges behov for støtte. Der kan således ikke herudover sættes en tidsmæssig begrænsning på foranstaltningens varighed.

Da der er tale om foranstaltninger, der forudsætter, at den unge er indforstået, skal de også ophøre, hvis den unge ikke længere ønsker foranstaltningen.

Der er ikke fastsat regler om, hvad der sker, hvis en ung, der er omfattet af en efterværnsforanstaltning, f.eks. i form af en kontaktperson, fraflytter kommunen. Det må imidlertid følge af de almindelige opholdskommuneregler, at pligten til at yde støtte herefter overgår til den nye opholdskommune, som så må tage stilling til, om der er grundlag for at opretholde foranstaltningen, eventuelt med en anden kontaktperson. I forhold til den tidligere opholdskommune må foranstaltningen imidlertid anses for ophørt. Det må dog forudsættes, at fraflytningskommunen orienterer tilflytningskommunen, hvis den unge er indforstået hermed. Der indgår i undersøgelsen flere eksempler på, at en ung er blevet bortvist fra et opholdssted. Dette kan dog efter vores opfattelse ikke sidestilles med, at foranstaltningen er ophørt. Dette skyldes, at foranstaltningen er iværksat af kommunen, og det derfor overfor den unge kun er kommunen, der kan bringe foranstaltningen til ophør. Hvorvidt et opholdssted i øvrigt overfor kommunen og den unge er berettiget til at træffe beslutning om bortvisning, må afhænge af, hvad der er aftalt mellem kommunen og opholdsstedet.

1.11. Hvad har vi undersøgt?

Vi har til brug for undersøgelsen indkaldt 14 sager fra hver af kommunerne Hjørring, Jammerbugt og Rebild. Disse kommuner er valgt, fordi kommunerne indgår i undersøgelsen efter tur, således, at alle kommuner indgår hvert 3. år.

5 sager har af forskellige årsager måttet udgå af undersøgelsen, der således har omfattet 37 sager fordelt med 13 fra Hjørring, 11 fra Jammerbugt og 13 fra Rebild.

Da vi har villet undersøge forløbet af efterværnssagerne har vi indkaldt de 14 sager, hvor der tidligst efter etableringen af de nuværende kommuner pr. 1.1.2007 er truffet afgørelse om iværksættelse af efterværn. Undersøgelsen omfatter således ikke kun afgørelsen om iværksættelse og grundlaget herfor, men også eventuelle senere ændringsafgørelser og afgørelse om

ophør. Vi har bedt om at få tilsendt sagsakter for hele forløbet fra der er iværksat en foranstaltning efter reglerne om støtte til børn og unge og indtil efterværnsforanstaltningen eventuelt er ophørt.

I 4 af de 37 sager foreligger der, udover beslutningen om iværksættelse af efterværn, en senere beslutning om ændring af indholdet af efterværnet. I 16 sager er foranstaltningen bragt til ophør ved en kommunal beslutning som følge af ophør af formål eller behov.

1.12. Hvorfor har 5 sager måttet udgå af undersøgelsen?

Nr. 9: Handler om en ung mand, der går på produktionsskole på grund af indlæringsvanskeligheder. Der er ingen oplysninger om foranstaltninger eller efterværn.

Nr. 20: Omhandler en sag, hvor en ung kvinde forud for det 18. år var anbragt i K Kommune af en anden kommune. Den anden kommune sendte kort før det 18. år brev til K Kommune om, at handlepligten overgik til K kommune ved det 18. år. Det var den unges ønske, at handlepligten skulle forblive i den anbringende kommune. K Kommune skrev herefter til den anden kommune, at dette kunne imødekommes, og der foreligger derfor ikke beslutninger fra K Kommune i sagen.

Nr. 21: Omhandler en sag, hvor en ung mand forud for det 18. år var anbragt i K Kommune af en anden kommune. Den anden kommune traf forud for det 18. år afgørelse om efterværn i form af fortsat anbringelse. Sagen oversendtes først til K kommune 4 måneder efter, at den unge var fyldt 18 år. K Kommune traf herefter afgørelse om, at den unge skulle støttes efter voksenreglerne, og gav dermed afslag på (fortsat) efterværn.

Nr. 22: Sagen omhandler en ung kvinde, hvor K Kommune, da den unge var 17 år, gennemførte en § 50 undersøgelse, og efterfølgende vurderede, at hun ikke havde behov for særlig støtte. 2 måneder før hun fyldte 18 år er det noteret i kommunens journal, at sagen lukkes, da der ikke var sket henvendelse i sagen.

Nr. 28: Sagen omhandler 3 unge fra en familie, der er kommet fra udlandet. De unge fik tildelt en kontaktperson forud for det 18 år og foranstaltningerne blev opretholdt efter det 18. år. Da sagen er atypisk derved, at den omhandler 3 unge, og der foreligger meget sparsomme oplysninger, har vi valgt, at den ikke skal indgå i undersøgelsen.

1.13. Bemærkninger til modtagne sager

Hjørring Kommune har oplyst, at kommunen stort set ikke har sagsakter forud for det 18. år i de sager, hvor det er en anden kommune, der har anbragt barnet i pleje i Hjørring Kommune, jf. ovenfor under 1.7. Efter aftale har kommunen derfor kun indsendt sager, hvor Hjørring også har været opholdskommune forud for det 18. år.

Fra Jammerbugt Kommune er der til gengæld i 6 af de 11 brugbare sager tale om, at den unge er anbragt af en anden kommune.

Sagerne fra Rebild er karakteristiske derved, at de alle, på nær 1, omhandler unge der er fyldt 18 år i 2010 eller 2011. Det er derfor stort set ikke muligt at følge et forløb efter iværksættelsen af efterværn i sager fra Rebild Kommune.

Der er således tale om meget forskelligartede sager, hvilket gør, at sammenligninger kommunerne imellem er meget tvivlsomme.

Da de indsendte sager fra Rebild er meget nye, må vi antage, at kommunen ikke har levet op til kravet om at indsende de 14 sager, hvor der tidligst muligt efter den 1.1.2007 er truffet afgørelse om efterværn.

1.14. Hvordan har vi undersøgt?

Vi har i samarbejde med kontaktpersoner fra de 3 kommuner udarbejdet et undersøgelses-skema, som, i betragtning af, at der er tale om en forløbsundersøgelse, hvor der i princippet kan være truffet mange forskellige afgørelser, er temmeligt omfattende. Vi har sammen med

Ankestyrelsen haft ”prøvemåling” af 3 sager med henblik på at sikre, at vores vurderinger af de trufne afgørelser mv. er sammenfaldende med Ankestyrelsens.

Vi har desuden haft ”dialogmøde” med repræsentanter for de 3 kommuner, der har bidraget med sager til undersøgelsen. Under mødet gennemgik vi undersøgelsens hovedresultater, og kommunerne fik lejlighed til at kommentere disse. Kommentarerne har givet anledning til enkelte ændringer i den endelige rapport.

Endvidere har udkast til rapport har været tilsendt de deltagende kommuner, Ankestyrelsen og Social- og integrationsministeriet, og de bemærkninger, der er fremkommet, er indgået ved udarbejdelsen af den endelige rapport.

2. Hvad viser undersøgelsen?

Undersøgelsen viser navnlig følgende:

- I langt de fleste (32 ud af 37) sager, foreligger der tilstrækkelige oplysninger til at der kan træffes afgørelse om iværksættelse af efterværn, og vi vurderer, at det i alle 32 sager har været korrekt at træffe beslutning herom, og
- I 3 ud af 4 sager, hvor foranstaltningen senere er ændret, foreligger der tilstrækkelige oplysninger til at træffe beslutning herom, og vi vurderer, at afgørelserne i disse tilfælde er korrekte, men
- I 9 ud af 16 sager, hvor der er truffet beslutning om ophør af foranstaltningen på grund af ophør af behov, vurderer vi, at beslutningsgrundlaget har været utilstrækkeligt. Disse 9 sager ville derfor være blevet hjemvist, hvis det havde været klagesager.
- Reglerne om, at revision af handleplaner og beslutning om, hvorvidt der er behov for efterværnsforanstaltninger, skal ske senest 6 måneder før den unge fylder 18 år, er kun overholdt i 1 ud af de 37 sager

- Der ses kun i 1 sag at være sendt en skriftlig afgørelse til den unge om iværksættelse af efterværn, og i 22 af de 37 sager ses der ikke at være truffet en egentlig afgørelse om iværksættelse af efterværn af den kompetente kommune.
- Med få undtagelser fremgår det af alle sager, hvilke foranstaltninger, der rent faktisk er sat i værk, ændret og bragt til ophør, men
- I halvdelen af sagerne om iværksættelse, ¾ af sagerne om ændring og 2/3 af sagerne om ophør fremgår det ikke, med hvilken hjemmel afgørelsen er truffet
- I 11 ud af de 15 sager, hvor den unge skifter opholdskommune ved det fyldte 18. år er afgørelsen om iværksættelse af efterværn ikke truffet af den rette kommune,
- I 12 ud af de 15 sager, hvor anbringelsen ophører ved det 18. ses der ikke at være taget stilling til muligheden for kortvarigt at vende tilbage til det tidligere opholdssted.

3. anbefalinger til kommunerne

Undersøgelsen giver navnlig anledning til følgende anbefalinger til kommunerne:

- Kommunerne bør være mere opmærksomme på reglerne om revision af handleplaner og beslutning om, hvorvidt der er behov for fortsatte foranstaltninger senest 6 måneder før den unge fylder 18 år
- Kommunerne bør være mere opmærksomme på kompetenceregler, når den unge skifter opholdskommune ved det 18. år. Det kan være hensigtsmæssigt at aftale med den hidtidige opholdskommune, at denne fortsat er handlekommune, men det skal i så fald ske med samtykke fra den unge
- Afgørelser om efterværn, herunder ændring og ophør, bør meddeles den unge skriftligt med såvel retlig som faktisk begrundelse og klagevejledning og efter forudgående partshøring

- Kommunerne bør være mere opmærksomme på reglerne om, at den unge så vidt muligt skal have mulighed for at vende tilbage til det tidligere opholdssted, når en foranstaltning i form af anbringelse bringes til ophør ved det 18. år

4. Fakta om undersøgelsen:

4.1. Kønsfordeling:

De 37 sager omhandler 15 unge mænd og 22 unge kvinder. Der er således tale om en klar overvægt af kvinder, men om det er en statistisk tilfældighed, kan vi ikke vide. De deltagende kommuner oplyste dog i forbindelse med dialogmødet, at det ikke er deres indtryk, at der er flere piger end drenge, der modtager efterværn.

(I beskrivelser af sager nedenfor er drenge/unge mænd omtalt som x og piger/unge kvinder som y. Den kommune, hvis afgørelser undersøges, omtales som K. Andre kommuner omtales som A, B osv.)

4.2. Hvilke foranstaltninger er bevilget?

Opretholdelse af kontaktperson:	15 sager
Opretholdelse af døgntilbud:	20 sager
Etablering af udslusningsordning:	2 sager

4.3. Hvornår er foranstaltningerne bevilget?

Ved det 18. år:	28 sager
Senere:	5 sager
Uoplyst:	4 sager

At foranstaltningen er bevilget "senere" betyder ikke nødvendigvis, at den ikke har haft virkning fra det 18. år. I flere tilfælde er bevillinger udtryk for, at foranstaltninger, der tilsyneladende rent faktisk har fundet sted i kortere eller længere tid, er blevet godkendt med tilbagevirkende kraft.

4.4. Er der efterfølgende ændret i foranstaltningen?

Ja: 4 sager

Nej: 33 sager

Ændringerne består i, at opretholdelse af anbringelse er erstattet af kontaktpersonordning. Vi har ikke anset ændringer i timetallene for kontaktpersonerne for at være ændringer i foranstaltningerne. Heller ikke ændringer der består i skift af kontaktperson eller anbringelsessted efter den unges ønske, er i undersøgelsen anset for at være ændringer i foranstaltningen.

I en enkelt sag er en foranstaltning i form af familiepleje ophørt på grund af fraflytning fra kommunen. Den pågældende er senere flyttet tilbage til kommunen, hvor der så er etableret en kontaktpersonordning.

4.5. Er foranstaltningerne bragt til ophør?

Ja, på grund af, at kommunen har vurderet, at

behovet ikke længere er til stede eller at for-

anstaltningen ikke længere har noget formål: 16 sager

Ja, efter den unges ønske: 3 sager

Ja, på grund af fraflytning fra kommunen: 4 sager

Nej: 14 sager

I 2 af de sager, hvor foranstaltningen ikke er ophørt, var den unge fyldt 23 år, da sagen blev indsendt. Besvarelsen bygger alene på, at der ikke ses at være truffet nogen afgørelse om ophør af foranstaltningen ved det 23. år. I enkelte sager er det ikke klart, om foranstaltningen er ophørt på grund af den unges ønske. Disse tvivlstilfælde er medregnet under foranstaltninger, der er ophørt på grund af behov eller formål.

5. Undersøgelsens resultater

5.1. I hvilket omfang er sagen oplyst?

5.1.1. Afgørelsen om iværksættelse af efterværn

	Hjørring	Jammerbugt	Rebild	I alt
Ingen oplysninger mangler	7	9	7	23
Enkelte mindre væsentlige oplysninger mangler	4	1	4	9
Flere og/eller væsentlige oplysninger mangler	0	1	0	1
Afgørende oplysninger mangler	2	1	2	5
I alt	13	11	13	37

Resultaterne skal forstås således, at sagen indeholder tilstrækkelige oplysninger til, at der er grundlag for at træffe en afgørelse om efterværn. Manglende handleplaner, manglende faglige vurderinger og manglende afgørelser er således ikke i denne sammenhæng tillagt betydning. Vi har herved navnlig lagt vægt på, at afgørelser om iværksættelse af efterværn er begunstige afgørelser.

I 5 sager har vi dog alligevel fundet, at der mangler væsentlige eller afgørende oplysninger. Det drejer sig om følgende:

Nr. 8: Y blev anbragt udenfor hjemmet som 9 årig. Der foreligger ingen oplysninger om baggrunden herfor eller om forløbet frem til det 18. år. Da Y var 20 år blev der udarbejdet en handleplan vedrørende efterværn. 5 måneder senere, kort før Y fyldte 21 år, blev der truffet beslutning om forlængelse af plejefamilieanbringelse i form af efterværn.

Vi finder, at det ikke på dette grundlag er muligt at forholde sig til den – stærkt forsinkede – beslutning om iværksættelse af efterværn i form af fortsat plejefamilieanbringelse.

Nr. 13: Y anbringes som 15 årig i familiepleje. Kort tid efter kommer hun på efterskole i A kommune og derefter på en specialskole i B kommune, hvor hun var indtil hun blev 19½ år. Herefter indskrives hun på en skole i C kommune. Der foreligger dog samtidig kontrakter om formidlet døgnophold med plejefamilien, senest for et halvt år efter afslutningen af opholdet på specialskolen i B kommune. Af seneste kontrakt fremgår, at Y i en efterværnsperiode fortsat er anbragt i plejefamilien. Seneste oplysning er, at Y blev smidt ud af skolen i C kommune og sendt tilbage til plejefamilien.

Da Y så vidt ses kun i meget begrænset omfang har opholdt sig i plejefamilien, vurderer vi, at der mangler afgørende oplysninger om grundlaget for - forsinket - at lade plejeforholdet fortsætte som efterværn, stadig uden at Y opholder sig hos plejefamilien.

Nr. 24: X blev som barn af A kommune anbragt i netværkspleje hos bedsteforældre i K kommune. 3 måneder før han fylder 18 år udarbejder A kommune indstilling om fortsat efterværn, både i form af fortsat anbringelse og kontaktperson, men træffer beslutning om, at foranstaltningen alene skal bestå i kontaktperson, selvom X bliver boende hos bedsteforældrene. Det er noteret, at bedsteforældrene er indforstået hermed. Tre måneder efter at X blev 18 år træffer K kommune beslutning om bevilling af efterværn i form af kontaktperson. Foranstaltningen afbrydes, da X senere flytter tilbage til A kommune.

Vi vurderer, at såvel A som K kommunes beslutninger om at efterværn i form af netværksanbringelse, trods indstilling herom, ikke skal fortsætte, er truffet på et til utilstrækkeligt grundlag. Grundlaget er tilsyneladende alene, at bedsteforældrene erklærer sig indforstået med ikke længere at have status af plejefamilie.

Nr. 25: K kommune modtager december 2007, da Y er 17½ år, underretning fra sygehus om, at Y har været indlagt med formentlig stressrelateret lidelse. Desuden har hun misbrugsproblemer. Marts 2008 udarbejdes indstilling om samtaleforløb og støttekontaktperson "med tilbagevirkende kraft" og gældende indtil 31.7.2008, 3 måneder efter Y fylder 18 år. Der udarbejdes § 50 undersøgelse, hvoraf blandt andet fremgår, at Y ikke ønsker at medvirke til foranstaltninger. Januar 2009 godkendes indstillingen om støttekontaktperson. Senere sættes timetallet for bevillingen flere gange op og ned.

Vi vurderer, at der bl.a. mangler oplysninger om hvorfor der er iværksat foranstaltninger, selv om Y ikke ønsker at medvirke.

Nr. 35: Den 15 årige Y blev i 2007 anbragt i et opholdssted i K kommune af A kommune. Umiddelbart før Y fylder 18 år i juni 2010 udarbejder opholdsstedet en udslnings- og efterværnsplan for Y, der flytter i egen bolig i B kommune, men bevarer tilknytning til bostedet, dog med reduceret opholdsbetaling. Herefter sker der en tilsyneladende gradvis udflytning til egen bolig.

Det er klart, at der rent faktisk iværksættes en form for efterværn, men det er uklart, hvem der træffer beslutninger, og hvad efterværnet nærmere består i.

5.1.2. Senere afgørelse om ændring af foranstaltningen

I 3 af de 4 sager har vi vurderet, at ingen oplysninger mangler. Se dog bemærkninger under 5.1.1.

I 1 sag har vi vurderet, at afgørende oplysninger mangler. Det drejer sig om følgende:

Nr. 36: Sagen omhandler X, der af A kommune er anbragt på et opholdssted i K kommune som 3 årig i 1993. Anbringelsen fortsatte uændret efter at X blev 18 år i november 2008. Først i april 2010 overtog K kommune sagen fra A kommune. K kommune bevilger fortsat anbringelse indtil 31. juli 2010, så X kan færdiggøre HH. Det er noteret, at der skal ske opfølgning i juli 2010 med henblik på at vurdere, om det er realistisk, at X herefter flytter i egen bolig. Det er endvidere noteret, at skriftlig afgørelse er sendt til X om bevilling af fortsat efterværn i form af anbringelse indtil 31.7.2010, hvorefter det forventes, at han flytter i egen bolig, evt. med støtte. Afgørelsen findes dog ikke i sagen.

I juni meddeler opholdsstedet, at X ikke ønsker at flytte i egen bolig, men at han vil blive boende på opholdsstedet. Kommunen svarede, at kommunen ikke ville blande sig i, hvor K skulle bo, men at anbringelsen ville stoppe.

I juli holdes opfølgingsmøde, hvorefter kommune vurderer, at der ikke er sket ændringer i X's liv, der modsiger, at anbringelsen ophører pr. 31.7.2010. Kommunen udarbejder samtidig handleplan vedrørende fast kontaktperson indtil 31. januar 2011. X oplyser, at han har indgået aftale med det tidligere opholdssted om at blive boende.

Vi vurderer, at beslutningen om, hvorvidt anbringelsen kunne ophøre skulle have været truffet på grundlag af en helhedsvurdering af X's situation og ikke alene ud fra en vurdering af, at der ikke var sket forandringer i hans liv, der kunne begrunde opretholdelse af anbringelse.

5.1.3. Afgørelse om ophør på grund af formål eller behov

	Hjørring	Jammerbugt	Rebild	I alt
Ingen oplysninger mangler	1	2	1	4
Enkelte mindre væsentlige oplysninger mangler	2	1	0	3
Flere og/eller væsentlige oplysninger mangler	2	2	1	5
Afgørende oplysninger mangler	2	1	1	4
I alt	7	6	3	16

Som beskrevet under 4.5. er der i alt 16 sager, hvor foranstaltningen er ophørt på grund af kommunes vurdering af, at formålet eller behovet er ophørt. Som det fremgår, har vi i 9 af disse sager vurderet, at der manglende væsentlige eller afgørende oplysninger. Sagerne ville derfor, som det fremgår nedenfor under 5.2.3, være blevet hjemvist, hvis det havde været klagesager.

I 3 sager har vi vurderet, at der mangler (i denne sammenhæng) mindre vigtige oplysninger. Det drejer sig om manglende høring af den unge forud for at foranstaltningen er bragt til ophør. Manglende høring

er normalt en alvorlig mangel, men i disse sager har vi vurderet, at høring ikke ville kunne antages at have ført til et andet resultat, f.eks. fordi kontaktpersonen ikke benytttes.

Vi henviser i øvrigt til kommentarerne nedenfor under 5.2. og 5.2.3.

5.2. Er afgørelsen samlet set rigtig?

Ved vurderingen af, om afgørelsen samlet set er rigtig, har vi tillagt det stor betydning, om der er tale om en begunstigende eller bebyrdende afgørelse.

Det betyder, at afgørelser om *iværksættelse* af efterværn som hovedregel er blevet anset for rigtige, selv om sagsbehandlingsregler, der normalt anses for væsentlige for afgørelsens gyldighed helt eller delvist er tilsidesat. Dette gælder bl.a. regler om, at afgørelser skal meddeles den pågældende, og at der, forinden afgørelse træffes, skal ske partshøring af den pågældende. Det gælder også de for dette område særlige sagsbehandlingsregler om revision af handleplaner.

Hvis vi har vurderet, at sagen indeholder tilstrækkelige faktiske oplysninger om den unges forhold, og disse oplysninger viser et behov for efterværn, og det fremgår, at den unge og den unges forældre er indforstået med foranstaltningen, har vi således anset iværksættelse af efterværn for "rigtig" selv om normalt vigtige sagsbehandlingsregler ikke er overholdt.

Ved vurderingen af, om oplysningerne viser et behov for efterværn, har vi navnlig lagt vægt på, om de forhold, der har begrundet iværksættelse af foranstaltninger forud for det 18. år, fortsat er til stede, og om der er udsigt til, at opretholdelse af foranstaltninger vil kunne medvirke til at lette overgangen til voksentilværelsen og til kontinuitet i den unges tilværelse.

Vi understreger dog, at dette ikke betyder, at vi ikke anser det for vigtigt at overholde sagsbehandlingsreglerne, også når der er tale om begunstigende forvaltningsafgørelser.

De 4 afgørelser om *ændringer* af foranstaltninger, der indgår i undersøgelsen vedrører ophør af anbringelse og etablering af kontaktpersonordning. Da der således er tale om ændring til mindre omfattende foranstaltninger, er disse afgørelser juridisk at betragte som bebyrdende afgørelser. Det samme gælder naturligvis også de 16 afgørelser, hvor foranstaltningen er *bragt til ophør*.

For disse afgørelser gælder, at tilsidesættelse af væsentlige sagsbehandlingsregler som hovedregel medfører afgørelsens ugyldighed, og det har også været udgangspunktet i denne undersøgelse.

5.2.1. Afgørelsen om iværksættelse af efterværn

	Hjørring	Jammerbugt	Rebild	I alt
Ja, afgørelsen er i overensstemmelse med regler og praksis	11	10	11	32
Nej, afgørelsen ville være blevet ændret, hvis det havde været en ankesag	0	0	0	0
Nej, sagen ville være blevet hjemvist til fornyet behandling og afgørelse, hvis det havde været en ankesag	2	1	2	5
I alt	13	11	13	37

Resultaterne skal forstås sådan, at vi har vurderet, at der i de 32 af de 37 sager, hvor der forelå tilstrækkelige oplysninger til at træffe afgørelse, jf. 5.1.1, var der i alle tilfælde grundlag for at træffe afgørelse om iværksættelse af efterværn. I de 5 sager, hvor der ikke forelå tilstrækkelige oplysninger ville vi hjemvise sagen til fornyet behandling og afgørelse i kommunen, eller ændre afgørelsen, hvis det havde været en klagesag.

Vi har ikke i denne sammenhæng tillagt det betydning, at 11 af afgørelserne (jf. nedenfor under 6.3) er truffet af en forkert kommune. Vi har også herved lagt vægt på, at der er tale om begunstigende afgørelser.

Vi henviser i øvrigt til beskrivelserne af de 5 sager ovenfor under 5.1.1 og til bemærkningerne under 5.2.

5.2.2. Senere afgørelse om ændring af foranstaltningen

Som det ses under 5.1.2, har vi i 3 af de 4 ændringsager vurderet, at ingen oplysninger mangler. I disse sager vurderer vi tillige, at afgørelsen er i overensstemmelse med regler og praksis. Med hensyn til den sidste sag, hvor vi vurderede, at der manglede afgørende oplysninger, ville vi have hjemvist sagen til fornyet behandling og afgørelse. Vi henviser til beskrivelsen af sagen ovenfor under 6.1.2.

5.2.3. Afgørelse om ophør på grund af formål eller behov

	Hjørring	Jammerbugt	Rebild	I alt
Ja, afgørelsen er i overensstemmelse med regler og praksis	3	3	1	7
Nej, afgørelsen ville være blevet ændret, hvis det havde været en ankesag	0	0	0	0
Nej, sagen ville være blevet hjemvist til fornyet behandling og afgørelse, hvis det havde været en ankesag	4	3	2	9
I alt	7	6	1	16

I 9 af de 14 sager, hvor kommunen har bragt foranstaltningen til ophør på grund af formål eller behov, har vi vurderet, at der ikke forelå tilstrækkelige oplysninger som grundlag for afgørelserne. Sagerne ville derfor blive hjemvist, hvis det havde været klagesager. Nedenfor følger en kort beskrivelse af årsagen til vores vurderinger:

Nr. 2: Y var i efterværn fra september 2006 i form af opretholdelse af anbringelse i plejefamilie. I maj 2010 er det noteret i K's journal, at Y flytter i egen bolig medio maj 2010. Der foreligger ingen oplysninger om årsagen hertil.

Nr.11: Y har haft efterværn i form af kontaktperson. I september 2008, hvor Y er 20 år, træffes beslutning om ophør af ordningen og overgivelse til voksenafdelingen. Der er ingen nærmere begrundelse herfor.

(Vi har i forbindelse med dialogmødet spurgt kommunen, om der var (eller er) en intern regel om, at efterværnsforanstaltninger som hovedregel skulle bringes til ophør ved det 20. år. Dette oplyste kommunen ikke var eller tilfældet. Derimod er der og har i lang tid været en regel om, at sagerne genvurderes hver 6. måned.)

Nr. 12: X har været i efterværn i form af familiepleje siden 2007. I januar 2010 "genbevilger" K familiepleje indtil 1. august 2010, hvorefter "det forventes, at X flytter i egen bolig". Af K's notat fra april 2010 fremgår, at X flytter i egen bolig pr. 01.6.10 og at plejefar tilkendegiver, at han ønsker at fortsætte som kontaktperson. Der er ingen oplysninger om, hvorfor behov for familiepleje anses for ophørt pr. 01.06.2010.

Nr. 17: Y har været i efterværn i form af familiepleje siden marts 2006. I september 2007 skriver K til A (som oprindeligt har anbragt Y i pleje), at plejeforholdet er ophørt pr. 01.07.2007. Der er ingen nærmere oplysninger om årsagen hertil.

Nr. 19: X har været i efterværn på et opholdssted siden april 2006. Af K's notat af juli 2007 fremgår, at der har været holdt et møde på opholdsstedet, hvor det besluttes, at anbringelsen ophører pr. 31.08.2007 med baggrund i den positive udvikling X er i, og at formålet anses for opfyldt. Der er ikke nærmere om grundlaget for denne vurdering.

Nr. 24: X har været anbragt på et opholdssted siden 2003, hvor han var 14 år. I maj 2007, 3 måneder før X fylder 18 år aftales det mellem K og opholdsstedet, at opholdet fortsætter som efterværn. I november 2008 blev X bortvist fra opholdsstedet. I april 2009 træffes afgørelse om ophør af kontaktperson. Vi forstår det sådan, at anbringelsen er anset for ophørt i forbindelse med bortvisningen, men der foreligger ikke nærmere oplysninger om årsagen hertil.

Nr. 32: Y, der fyldte 18 år i marts 2011, var forud for sit 18. år anbragt på eget værelse med støtte fra et opholdssted. I december 2010 vurderer kommunens socialrådgiver, at Y er omfattet af personkredsen for efterværn. Juli 2011 modtager kommunen en mail fra Y, der har været i udlandet og nu er kommet hjem og er gravid. Kommunen orienterer hende pr. mail om muligheden for at få efterværnstilbuddet genoptaget. I august er det noteret, at sagen arkiveres, da Y ikke har henvendt sig igen.

Vi vurderer, at manglende besvarelse af en mail er et tvivlsomt grundlag at bringe en foranstaltning til ophør på, for en pige der gennem mange år har haft omfattende problemer.

Nr. 36: Sagen omhandler X, der af A kommune er anbragt på et opholdssted i K kommune som 3 årig i 1993. Anbringelsen fortsatte uændret efter at X blev 18 år i november 2008. Først i april 2010 overtog K kommune sagen fra A kommune. K kommune bevilger fortsat anbringelse indtil 31. juli 2010, så X kan færdiggøre HH. Det er noteret, at der skal ske opfølgning i juli 2010 med henblik på at vurdere, om det er realistisk, at X herefter flytter i egen bolig. Det er endvidere noteret, at skriftlig afgørelse er sendt til X om bevilling af fortsat efterværn i form af anbringelse indtil 31.7.2010, hvorefter det forventes, at han flytter i egen bolig, evt. med støtte. Afgørelsen findes dog ikke i sagen.

I juni meddeler opholdsstedet, at X ikke ønsker at flytte i egen bolig, men at han vil blive boende på opholdsstedet. Kommunen svarede, at kommunen ikke ville blande sig i, hvor K skulle bo, men at anbringelsen ville stoppe.

I juli holdes opfølgingsmøde, hvorefter kommunen vurderer, at der ikke er sket ændringer i X's liv, der modsiger, at anbringelsen ophører pr. 31.7.2010. Kommunen udarbejder samtidig handleplan vedrørende fast kontaktperson indtil 31. januar 2011. X oplyser, at han har indgået aftale med det tidligere opholdssted om at blive boende.

I januar 2012 meddeler kommunen pr. mail kontaktpersonen, at bevillingen på kontaktperson ophører pr. 31. januar 2011. Kontaktpersonen anmodes om at tale med X om, hvorvidt han ønsker at mødes med kommunen, eller om ordningen bare skal ophøre, som tidligere aftalt. Kontaktpersonen svarer, at X ikke mener mødet er nødvendigt, det går godt. Herefter arkiveres sagen.

Uanset tilbagemeldingen fra kontaktpersonen vurderer vi, at kommunen burde have talt med den unge inden der blev truffet afgørelse, en afgørelse, der i øvrigt burde have været meddelt den unge direkte.

5.2.4. Er der sørget for mulighed for at vende tilbage til tidligere opholdssted, jf. § 76, stk.7?

I 12 sager fremgår det, at en anbringelse er bragt til ophør ved det 18. år og at anbringelsen ikke er opretholdt, men der er iværksat andre foranstaltninger, typisk kontaktperson.

I 3 af disse sager fremgår, at der er sørget for, at den unge så vidt muligt kan vende tilbage til opholdsstedet. I 9 sager fremgår det ikke.

Vi bemærker, at bestemmelsen også gælder i tilfælde, hvor der ikke iværksættes nogen efterværnsforanstaltninger. Da undersøgelsen kun omfatter sager, hvor der er bevilget en form for efterværn kan vi ikke se, i hvilket omfang bestemmelsen efterleves, hvis ikke en anbringelse følges op med efterværn.

6. Vurdering af særlige sagsbehandlingsregler

6.1. Er handleplaner revideret i overensstemmelse med reglerne?

De særlige sagsbehandlingsregler i forhold til sager om efterværn består navnlig i reglerne i servicelovens § 68, stk.12 og 13 om revision af handleplaner og eventuel oversendelse af handleplanen til ny opholdskommune, jf. beskrivelsen under 1.8. Som nævnt er bestemmelserne om oversendelse til ny kommune først indført pr. 1.1.2011. Vi har derfor alene undersøgt, om bestemmelsen i § 68, stk. 12 er opfyldt. Undersøgelsen viser, at det alene er tilfældet i 1 af de 37 sager. Den manglende overholdelse af § 68, stk. 12 består dog i langt overvejende grad i, at 6 måneders fristen ikke er overholdt. I langt de fleste tilfælde findes der en handleplan, men den er som regel revideret for sent, ofte først efter at efterværn er iværksat, eller slet ikke.

Vi bemærker også i denne sammenhæng, at undersøgelsen alene omfatter sager, hvor der er iværksat efterværn. Undersøgelsen viser derfor ikke noget om, i hvilket omfang bestemmelsen efterleves i de tilfælde, hvor en anbringelse indtil det 18.år bringes til ophør uden at blive afløst af efterværnsforanstaltninger, og dermed heller ikke om der i disse tilfælde træffes en udtrykkelig afgørelse, som meddeles den unge med klagevejledning, om, at der ikke findes grundlag for efterværn.

Som nævnt i indledningen har det sociale nævn kun behandlet ganske få klagesager om efterværn, og de der er behandlet, har typisk omhandlet ophør af efterværn, fordi behovet efter kommunens vurdering ikke længere har været til stede.

Resultaterne af denne undersøgelse kunne give anledning til at formode, at de manglende klagesager i hvert fald i et vist omfang kan have sammenhæng med, at der ikke træffes egentlige afgørelser om, at der ikke findes grundlag for at iværksætte efterværn.

6.2. Har den unge skiftet opholdskommune ved det 18. år?

	Hjørring	Jammerbugt	Rebild	I alt
ja	3	7	5	15
Nej	10	4	8	22
I alt	13	11	13	37

Der indgår altså i alt 15 sager, hvor de særlige problemstillinger i forbindelse med skift af opholdskommune ved det 18. år er aktuelle. Disse særlige problemstillinger er omtalt ovenfor under 1.7. Vi henviser endvidere til afsnit 1.11. med bemærkninger til de indkomne sager. Ovenstående oversigt kan derfor ikke antages at være udtryk for i hvor stor en del af sagerne om efterværn, der faktisk sker kommuneskift ved det 18. år.

6.3. Er afgørelsen om efterværn truffet af rette kommune?

	Hjørring	Jammerbugt	Rebild	I alt
Ja	1	1	2	4
Nej	2	6	3	11
I alt	3	7	5	15

Ovenstående tabel forholder sig til de 15 sager, hvor der er sket kommuneskift ved det 18 år. I 11 af disse sager er det (alene) den tidligere opholdskommune, der har truffet afgørelse om efterværn.

I 9 af sagerne er "den tidligere opholdskommune" en anden end den, der indgår i undersøgelsen. I 2 af sagerne Nr. 10 og 13), er der tale om, at kommunen, der indgår i undersøgelsen har truffet afgørelse om efterværn, selv om den unge ikke længere boede i kommunen ved det fyldte 18. år. I Nr. 16 var der indgået aftale mellem kommunerne om, at tidligere opholdskommune fortsat var handlekommune, dog først efter at efterværn var besluttet. I to andre sager er der tilsyneladende aftaler mellem kommunerne om, at tidligere opholdskommune beholder handlepligten, men disse aftaler ses ikke tiltrådt af den unge, og er derfor ikke gyldige.

7. Vurdering af formelle regler

7.1. Hvilken form har afgørelsen?

7.1.1. Afgørelsen om iværksættelse af efterværn

	Hjørring	Jammerbugt	Rebild	I alt
Skriftlig afgørelse	0	0	1	1
Afgørelse foreligger ikke	8	9	5	22
Notat i kommunens journal	5	2	7	14
Anden form	0	0	0	0
I alt	13	11	13	37

Se bemærkninger nedenfor under 7.1.3

7.1.2. Senere afgørelse om ændring i foranstaltningen

I 2 af de 4 ændringsafgørelser fremgår afgørelsen (alene) af et notat i kommunens journal. I 1 sag foreligger der en skriftlig afgørelse, som dog alene er sendt til opholdsstedet. I den sidste sag foreligger der ikke en afgørelse, kun en indstilling, men vi kan af det efterfølgende forløb se, at foranstaltningen er ændret fra anbringelse til kontaktperson.

Se bemærkninger nedenfor under 7.1.3

7.1.3. Afgørelsen om ophør af foranstaltningen

	Hjørring	Jammerbugt	Rebild	I alt
Skriftlig afgørelse	2	1	1	4
Afgørelse foreligger ikke	0	2	0	2
Notat i kommunens journal	3	2	2	7
Anden form	2	1	0	3
I alt	7	6	3	16

Der er ikke i lovgivningen fastsat særlige krav til formen for en afgørelse om efterværn, herunder senere ændring og ophør.

Da der imidlertid er tale om afgørelser af indgribende betydning for den unge følger det af god forvaltningsskik, at alle afgørelser bør meddeles den unge skriftligt, som hovedregel efter forudgående partshøring. Den skriftlige afgørelse bør indeholde begrundelse og henvisning til retsgrundlag samt klagevejledning.

Dette gælder særligt ændringer til mindre omfattende foranstaltninger og ophør.

Som det fremgår af tabel 7.1.1. har vi i over halvdelen af sagerne ikke kunnet finde noget skriftligt om en afgørelse om iværksættelse af efterværn, og kun i 1 sag foreligger der en skriftlig afgørelse, som imidlertid ikke er stilet til den unge, men til opholdsstedet.

I ophørssagerne foreligger der noget skriftligt i 14 af de 16 sager, men der er kun 4 sager med en skriftlig afgørelse til den unge.

"Anden form" kan f.eks. bestå i, at der foreligger en opsigelse af en plejefamilie eller en kontaktperson eller en meddelelse til en tidligere kommune, der har ydet refusion.

7.2. Fremgår det hvilken afgørelse, der er truffet?

7.2.1. Afgørelsen om iværksættelse af efterværn

I 36 af de 37 sager fremgår det "i høj grad" eller i "nogen grad", hvilken eller hvilke foranstaltninger der er sat i værk. Som beskrevet ovenfor under 8.1.3, skyldes dette kun i de færreste tilfælde, at det fremgår af en egentlig afgørelse, men ud fra sagens samlede oplysninger har vi altså i langt de fleste tilfælde kunnet se, hvad der er iværksat. I 4 tilfælde har det dog kun fremgået "i nogen grad". Det drejer sig om følgende:

Nr. 3: Vi kan se, at familiepleje er afløst af kontaktperson, men vi kan ikke se noget om omfanget af kontaktpersonordningen.

Nr. 30: Vi kan ikke se, om et efterskoleophold er et led i foranstaltningen eller ej

Nr. 31: Vi kan se, at X opholder sig i plejefamilie, men kan ikke se grundlaget herfor

Nr. 32: Der foreligger kun en indstilling om en foranstaltning. Om indstillingen er godkendt og foranstaltningen iværksat kan vi ikke se.

I en enkelt sag fremgår det "i ringe grad":

Nr. 35: Det er uklart, om Y ved flytning til egen bolig fortsat har status som anbragt i tidligere opholdssted, om dette alene fungerer som støtte.

7.2.2. Afgørelse om ændring af foranstaltningen

I 3 sager fremgår det i høj grad hvad ændringen går ud på. I Nr. 36 fremgår det kun "i nogen grad", da det ikke er klart hvornår udslusning ophører og (alene) erstattes af kontaktpersonordning.

7.2.3. Afgørelse om ophør af foranstaltningen

	Hjørring	Jammerbugt	Rebild	I alt
I høj grad	5	6	3	14
I nogen grad	2	0	0	1
I ringe grad	0	0	0	0
I alt	7	6	3	16

I nogen grad:

Nr. 2: Fremgår alene af et notat, hvor plejemor oplyser, at den unge er udsluset til egen bolig.

Nr. 12: Der foreligger alene et notat om, at plejekontakten er ophørt, og den unge skal flytte i egen bolig (fordi den unge fylder 20 år?)

7.3. Fremgår det med hvilken hjemmel afgørelsen er truffet?

7.3.1. Afgørelse om iværksættelse af efterværn

	Hjørring	Jammerbugt	Rebild	I alt
I høj grad	5	2	8	15
I nogen grad	2	0	1	3
I ringe grad	0	0	1	1
Nej	6	9	3	18
I alt	13	11	13	37

Tabellen viser, at det i 19 ud af de 37 sager om iværksættelse af efterværn fremgår, med hvilken hjemmel foranstaltningen er sat i værk.

7.3.2. Afgørelse om ændring af foranstaltningen

I 3 af de 4 ændringsager fremgår det ikke, med hvilken hjemmel ændringen er iværksat.

7.3.3. Afgørelse om ophør af foranstaltningen

	Hjørring	Jammerbugt	Rebild	I alt
I høj grad	0	1	2	3
I nogen grad	2	0	0	2
I ringe grad	0	0	0	0
Nej	5	5	1	11
I alt	7	6	3	16

I 11 ud af 16 sager, hvor foranstaltningen er bragt til ophør på grund af kommunens vurdering af ophør af behov fremgår det ikke, med hvilken hjemmel afgørelsen er truffet.

7.4. Øvrige bemærkninger til formaliteten.

Vi har i langt de fleste sager gjort bemærkninger om de manglende afgørelser og klagevejledninger til den unge selv. Herudover er der bemærkninger om manglende eller for sent udarbejdede § 50 undersøgelser (som grundlag for foranstaltninger forud for det 18.år) og manglende eller for sent udarbejdede og for sent reviderede handleplaner. Der er også bemærkninger om afgørelser med tilbagevirkende kraft og tidsbegrænsede afgørelser.

Bilag 1. Retsgrundlag om efterværn

§ 68

Stk. 12. Kommunalbestyrelsen i den unges opholdskommune skal senest 6 måneder forud for ophør af en anbringelse ved det fyldte 18. år træffe afgørelse om, hvorvidt den unge har behov for efterværn, og i givet fald træffe afgørelse om, hvilke foranstaltninger der skal iværksættes efter [§ 76](#). Kommunalbestyrelsen skal forinden da i samarbejde med den unge have revideret handleplanen og herunder have taget stilling til den unges videre forløb med hensyn til uddannelse og beskæftigelse samt øvrige relevante forhold.

(indsat pr. 1.1.2011)

Stk. 13. Hvis en ung i alderen 18 til 22 år, der har været anbragt indtil sit fyldte 18. år, eller som har haft en fast kontaktperson indtil sit fyldte 18. år, skifter opholdskommune, skal den hidtidige opholdskommune forud for skiftet oversende den unges reviderede handleplan, jf. stk. 12, til den nye opholdskommune. Oversendelse af handleplanen skal ske med samtykke fra den unge og forældremyndighedsindehaveren.

Stk. 14. Den nye opholdskommune skal inden 30 dage fra modtagelsen træffe afgørelse om, hvorvidt den unge har behov for støtte efter [§ 76](#), og i givet fald træffe afgørelse om, hvilke foranstaltninger der skal iværksættes. Hvis der iværksættes støtte efter [§ 76](#), skal der udarbejdes en ny handleplan, jf. [§ 140](#).

Kapitel 12

Tilbud til unge fra 18 til 22 år

§ 76. Kommunalbestyrelsen skal tilbyde hjælp efter stk. 2-5 til unge i alderen fra 18 til 22 år, når det må anses for at være af væsentlig betydning af hensyn til den unges behov for støtte, og hvis den unge er indforstået hermed. Hjælpen skal bidrage til en god overgang til en selvstændig tilværelse og herunder have fokus på at understøtte den unges uddannelse og beskæftigelse samt øvrige relevante forhold, f.eks. anskaffelse af selvstændig bolig.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om, at en udpeget fast kontaktperson, jf. [§ 52](#), stk. 3, nr. 6, kan opretholdes efter det fyldte 18. år.

Stk. 3. For unge, der er eller var anbragt uden for hjemmet i et anbringelsessted efter reglerne i [kapitel 11](#) umiddelbart inden det fyldte 18. år, kan kommunalbestyrelsen træffe afgørelse om,

- 1) at døgnophold, jf. [§ 55](#), på et anbringelsessted, jf. [§ 66](#), opretholdes,
- 2) at udpege en fast kontaktperson for den unge, jf. [§ 52](#), stk. 3, nr. 6,
- 3) at etablere en udslusningsordning, jf. [§ 55](#), i det hidtidige anbringelsessted og
- 4) at tildele andre former for støtte, der har til formål at bidrage til en god overgang til en selvstændig tilværelse for den unge.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om, at støtte efter stk. 2 og 3 kan tildeles eller genetableres indtil det fyldte 23. år, hvis

- 1) den unge fortryder tidligere at have afvist støtte og behovet fortsat er til stede,
- 2) den unges situation ændrer sig, så der senere opstår et behov for støtte, eller

3) støtte er ophørt, jf. stk. 6, og behovet herfor opstår igen.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen skal tilbyde unge, der umiddelbart inden det fyldte 18. år er eller var anbragt uden samtykke fra forældremyndighedsindehaveren og den unge, der er fyldt 15 år, jf. § 58, støtte i form af en kontaktperson frem til det fyldte 23. år. Støtten tilbydes unge, der ikke tilbydes støtte i form af opretholdelse af døgnophold efter stk. 3, nr. 1.

Stk. 6. Tilbud efter stk. 2-5 skal ophøre, når de ikke længere opfylder deres formål under hensyn til den unges behov for støtte, eller når den unge fylder 23 år.

Stk. 7. Kommunalbestyrelsen skal, i det omfang det er muligt, sørge for, at unge, som har været anbragt uden for hjemmet efter reglerne i [kapitel 11](#), umiddelbart inden det fyldte 18. år får mulighed for at vende tilbage til det tidligere anbringelsessted kortvarigt, uanset om der iværksættes foranstaltninger efter stk. 3.

Ændringer:

Ændret [1/1 2011](#) ved 2010-06-11-ÆL.628 ([LF 178 09-10](#)).

Før 1/1 2011 havde § 76 følgende ordlyd:

§ 76. Kommunalbestyrelsen skal tilbyde hjælp efter stk. 2 og 3 til unge i alderen fra 18 til 22 år, når det må anses for at være af væsentlig betydning af hensyn til den unges behov for støtte, og hvis den unge er indforstået hermed.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om, at en tildelt personlig rådgiver eller en fast kontaktperson, jf. § 52, stk. 3, nr. 6 og 7, kan opretholdes eller tildeles igen efter det fyldte 18. år.

Stk. 3. Til unge, der er eller var anbragt uden for hjemmet i et anbringelsessted efter reglerne i [kapitel 11](#) umiddelbart inden det fyldte 18. år, kan kommunalbestyrelsen træffe afgørelse om,

- 1) at døgnophold, jf. § 55, i et anbringelsessted, jf. § 66, kan opretholdes eller genetableres,
- 2) at udpege en personlig rådgiver for den unge, jf. § 52, stk. 3, nr. 6,
- 3) at udpege en fast kontaktperson for den unge, jf. § 52, stk. 3, nr. 7, og
- 4) at etablere en udslusningsordning, jf. § 55, i det hidtidige anbringelsessted.

Stk. 4. Tilbud efter stk. 2 og 3 skal ophøre, når de ikke længere opfylder deres formål under hensyn til den unges behov for støtte, eller når den unge fylder 23 år.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen skal, i det omfang det er muligt, sørge for, at unge, som har været anbragt uden for hjemmet efter reglerne i [kapitel 11](#), umiddelbart inden det fyldte 18. år får mulighed for at vende tilbage til det tidligere anbringelsessted kortvarigt, uanset om der iværksættes foranstaltninger efter stk. 3.

Til nr. 60-63

Efter gældende ret, jf. lovens § 76, skal kommunalbestyrelsen tilbyde støtte (efterværn) til unge mellem 18 og 23 år, som har særligt behov herfor. Støttetilbudene listet i lovens § 76, stk. 3, er udtømmende og kan tilbydes unge, der er eller var anbragt umiddelbart inden det fyldte 18. år samt unge, der havde tildelt en fast kontaktperson umiddelbart inden det fyldte 18. år.

Støtten kan gives både i umiddelbar forlængelse af den ophørte anbringelse og senere indtil det fyldte 23. år.

Det foreslås at præcisere i bestemmelsens indledning, at der i forbindelse med tilrettelæggelsen af støtte i form af efterværn til den unge over 18 år skal være et fremadrettet fokus på den unges livssituation og evne til at føre en selvstændig tilværelse. Det præciseres endvidere, at dette indebærer fokus på den unges uddannelse og beskæftigelse samt andre relevante forhold. Det kan f.eks. være en stabil og selvstændig boligsituation for den unge eller økonomihåndtering, husholdning m.v. Der lægges vægt på, at støtten skal bidrage til en bedre overgang til en selvstændig tilværelse og herunder have fokus på at understøtte den unges uddannelse og beskæftigelse, samt andre relevante forhold f.eks. opnåelse af selvstændig bolig.

Da nogle unge kan have behov for andre typer støtte end de eksisterende muligheder, er der risiko for, at de unge ikke får en støtte som i tilstrækkeligt omfang tager hensyn til deres individuelle behov eller ikke får efterværn, fordi det ikke er muligt at tildele den hjælp, der er behov for i det konkrete tilfælde.

For at afhjælpe denne problemstilling foreslås det at tilføje yderligere et punkt i rækken af støttemuligheder, hvorefter kommunalbestyrelsen kan yde andre former for støtte, som har til formål at bidrage til en bedre overgang til en selvstændig tilværelse for den unge. Udover at udvide indsatsviften understreger tilføjelsen, hvad formålet er med støtten.

Kommunalbestyrelsen får hermed mulighed for i højere grad at tage hensyn til de unges individuelle behov, så støtten i bedst muligt omfang kan afhjælpe den unges problemer og medvirke til at give den unge den rette hjælp i henhold til formålet med støtten. F.eks. giver forslaget mulighed for at tildele psykologsamtaler til unge, som har gavn heraf, eller at danne og anvende netværks- eller samtalegrupper, oprette mødesteder for tidlige anbragte m.v. Bestemmelsen er således tiltænkt situationer, hvor den unge har et behov, som den eksisterende indsatsvifte ikke i tilstrækkeligt omfang modsvarer.

Der har i praksis vist sig at være usikkerhed om, hvornår støtten kan genetableres. For at præcisere mulighederne herfor foreslås det, at muligheden for tildeling af støtte i form af efterværn efter det fyldte 18. år, samles i et nyt stk. 4, hvor det præciseres, at kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om, at støtte efter bestemmelsens stk. 2 og 3 kan tildeles eller genetableres indtil det fyldte 23. år,

- 1) hvis den unge fortryder tidligere at have afvist støtte,
- 2) hvis den unges situation ændrer sig, så der senere opstår et behov for støtte eller
- 3) hvis støtte tidligere er ophørt, jf. stk. 6, og behovet derfor opstår igen.

Som udgangspunkt giver det dog ikke mening at tale om genetablering af udslusning, da den unge i sådanne tilfælde vil have forladt institutionen. I stedet må andre former for støtte overvejes.

Det foreslås desuden i et nyt stk. 5, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde unge, der umiddelbart inden det fyldte 18. år, er eller var anbragt uden for hjemmet uden samtykke fra forældremyndighedsindehaveren og den unge, der er fyldt 15 år, en kontaktperson. Disse unge er fortsat omfattet af de øvrige bestemmelser i lovens § 68 og § 76, og retten til en kontaktperson må ikke erstatte mere egnede indsatser, medmindre den unge selv ønsker dette. Kontaktpersonen kan med fordel tænkes sammen med indsatsen i forbindelse med udslusningsordningen eller øvrige relevante støtteformer.

Unge, der tilbydes støtte i form af opretholdelse af døgnophold efter stk. 3, nr. 1, har ikke ret til en kontaktperson efter stk. 5 hvis anbringelsen fortsættes umiddelbart efter det fyldte 18. år, da personalet på anbringelsesstedet forventes at kunne varetage samme funktion som en støtteperson. Når den unge ikke længere modtager støtte i form af et døgnophold, har vedkommende dog igen ret til en kontaktperson frem til det fyldte 23. år efter § 76 stk. 5. Endvidere skal den unge kunne opretholde en tildelt støtteperson efter stk. 5, hvis den unge vælger at genoptage et døgnophold, jf. stk. 3 nr. 1, frem til det fyldte 23. år efter stk. 4.

Det bemærkes endvidere, at kommunen fortsat, jf. § 76, stk. 1, skal vurdere den unges støttebehov, herunder om den unge, der er fyldt 18 år, og som tidligere har fået tildelt en kontaktperson efter § 52, kan opretholde eller få tildelt en kontaktperson efter § 52 igen under anbringelsen, jf. § 76, stk. 2.

Hvis en ung, der tilbydes og takker ja til en kontaktperson efter stk. 5, tidligere har haft en kontaktperson, som den unge har tillid til, og som har positiv effekt for den unge, vil det være hensigtsmæssigt hvis det så vidt muligt bliver denne person, som fortsætter med at være kontaktperson for den unge i forbindelse med efterværn efter § 76, stk. 5.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger afsnit 3.4.2.

3.4.2. Efterværn

Forslaget omhandler en styrkelse af efterværn til unge mellem 18 og 22 år, der har været anbragt uden for hjemmet.

3.4.2.1. Gældende ret

Efter § 76 kan visse foranstaltninger for børn og unge opretholdes eller genetableres, indtil den unge fylder 23 år, hvis den unge opfylder betingelserne herfor. For unge, der har været anbragt uden for hjemmet umiddelbart inden det fyldte 18. år, kan visse nye tilbud desuden iværksættes. Hjælpen til unge fra 18 - 22 år kaldes "efterværn" og har til formål at hjælpe de unge til en bedre overgang til voksenlivet.

Reglerne om efterværn findes i §§ 68 og 76. Heraf fremgår, at kommunalbestyrelsen i den unges opholdskommune senest 6 måneder forud for ophør af en anbringelse ved det 18. år skal træffe afgørelse om, hvorvidt den unge har behov for foranstaltninger efter § 76 og i givet fald træffe afgørelse om, hvilke foranstaltninger der skal iværksættes. Forud for afgørelsen skal de kommunale myndigheder i samarbejde med den unge revidere handleplanen. Det er et krav, at handleplanen er revideret umiddelbart inden, der træffes afgørelse om efterværn og dermed senest 1/2 år før den unge fylder 18 år.

Når den unge fylder 18 år, vil den unge få selvstændig opholdskommune i den kommune, hvor den unge opholder sig. Dvs. at det er den kommune, hvor anbringelsesstedet ligger, der bliver handlekommune, hvis den unge bliver boende i denne kommune. Da den hidtidige kommune ikke kan forpligte den kommende opholdskommune økonomisk, vil handleplanen i disse situationer som udgangspunkt alene kunne indeholde anbefalinger til, hvad der skal ske. Hvis den unge skifter opholdskommune ved det 18. år, vil det derfor være den nye opholdskommune, der skal træffe afgørelse om efterværn.

For unge, som er eller har været anbragt umiddelbart inden det fyldte 18. år, kan kommunalbestyrelsen træffe afgørelse om:

- 1) at døgnophold kan opretholdes eller genetableres,
- 2) at udpege en personlig rådgiver for den unge,
- 3) at udpege en fast kontaktperson for den unge og
- 4) at etablere en udslusningsordning i det hidtidige anbringelsessted.

Derudover skal kommunen sikre at unge, som har været anbragt, så vidt muligt har mulighed for at komme tilbage på besøg på anbringelsesstedet, f.eks. i forbindelse med ferier og højtider. Muligheden skal være baseret på en aftale mellem anbringelsesstedet og de kommunale myndigheder, for at det praktisk kan gennemføres.

For unge, som tidligere har modtaget hjælp efter § 52 i form af enten kontaktperson eller personlig rådgiver, kan kommunalbestyrelsen træffe afgørelse om, at denne foranstaltning kan opretholdes eller tildeles igen efter det fyldte 18. år.

Efterværnet skal ophøre, når det ikke længere opfylder sit formål under hensyn til den unges behov for støtte, eller når den unges fylder 23 år.

3.4.2.2. Overvejelser bag forslaget

For udsatte unge og i særlig grad unge, der har været anbragt uden for hjemmet, kan overgangen til voksenlivet være svær. Unge, som har modtaget sociale foranstaltninger, har endvidere øget risiko for social eksklusion sammenlignet med deres jævnaldrende i forbindelse med overgangen til voksenlivet. Disse unge får sjældnere en uddannelse, har svagere tilknytning til arbejdsmarkedet, er oftere på overførselsindkomst og bliver oftere hjemløse, ligesom de har dårligere psykisk og fysisk helbred og oftere kommer i kontakt med retssystemet end deres jævnaldrende.

På den baggrund kan kommunalbestyrelsen tilbyde tidligere anbragte unge efterværn frem til det fyldte 23. år. De gældende regler begrænser dog den vifte af tilbud, kommunen kan tilbyde den unge. Da nogle unge kan have behov for andre typer støtte end de eksisterende muligheder, er der dermed risiko for, at de unge ikke får en støtte som i tilstrækkeligt omfang tager hensyn til deres individuelle behov. Eksempelvis har nogle kommuner givet udtryk for, at de fandt det nyttigt at tilbyde tidligere anbragte gruppeforløb eller samtalegrupper, og at det var uhensigtsmæssigt, at dette ikke var en mulighed i forhold til efterværnsreglerne.

Der vurderes at være behov for at præcisere, at støtten kan genetableres eller tildeles efter det fyldte 18. år. Det skyldes, at der kan være tilfælde, hvor unge, der i første omgang takker nej til støtte, senere kan ændre holdning, eller der for nogle unge senere kan opstå et behov for støtte, selvom de umiddelbart ved det fyldte 18. år ikke vurderes at have behov herfor.

I sager hvor den unge skifter opholdskommune ved det fyldte 18. år, er det vigtigt, at de to kommuner indleder et samarbejde i forbindelse med revisionen af handleplanen. Som reglerne er i dag, er der dog ikke fastsat nærmere regler om, hvordan de to kommuner organiserer samarbejdet, ligesom der ikke stilles nærmere krav til samarbejdet.

I praksis har det vist sig, at der i forbindelse med den unges skift i opholdskommune ofte ikke er kontakt mellem den hidtidige og den nye opholdskommune i forbindelse med revision af handleplanen (Ophør af anbringelser ved det fyldte 18. år, Ankestyrelsens praksisundersøgelse 2009). Det betyder blandt andet, at den nye opholdskommune ikke udnytter den viden om den unge, som er forankret i den hidtidige opholdskommune. Det vurderes at være problematisk, da en koordinerende indsats mellem de to kommuner og en hurtig sagsbehandling hos den nye kommune er væsentlig for at sikre stabilitet og kontinuitet og medvirkende til at forhindre brud i støtten til den unge.

Unge, der har været anbragt uden for hjemmet uden samtykke fra forældrene og den unge, der er fyldt 15 år, kan i endnu højere grad end andre anbragte unge karakteriseres som udsatte i forhold til overgangen til voksenlivet. Her er kravene for, hvornår der kan iværksættes en tvangsanbringelse, skærpet sammenlignet med kravene i forbindelse med en anbringelse med forældrenes samtykke. Desuden er der i forbindelse med tvangsanbringelser oftere uenighed mellem forældrene eller den unge, de kommunale myndigheder og anbringelsesstedet. Forskningen viser, at dette har en dårlig indflydelse på barnet eller den unges udbytte af støtten

(Anbringelse af børn og unge uden for hjemmet, SFI, 2003). Der vurderes derfor at være et behov om særligt at styrke efterværnsindsatsen over for denne gruppe unge.

3.4.2.3. Den foreslåede ordning

Fokus i indsatsen

Det foreslås at præcisere og indskrive formålet med efterværnet i selve lovteksten i § 76 for at sikre at formålet er tilstrækkeligt i fokus, når indsatsen tilrettelægges, da uddannelse, beskæftigelse og boligsituation er afgørende for et selvstændigt voksenliv.

Desuden foreslås at styrke alle udsatte unges overgang til voksenlivet ved, at der stilles krav om, at handleplanen for unge på 16 år eller derover skal opstille konkrete mål i forhold til den unges overgang til voksenlivet (§ 140). Formålet er at sikre en mere sammenhængende og langsigtet indsats i forhold til den unges overgang til voksenlivet. Ændringen understreger således, at indsatsen i disse år skal have et indhold, der giver den unge en god forberedelse til et selvstændigt voksenliv. Desuden vil kommunen tidligere i forløbet skulle overveje, hvilken støtte den unge kan og bør have før og efter sin 18 års fødselsdag og eventuelt kunne sætte konkrete initiativer i værk for at støtte den unges overgang til voksenlivet.

Flere støttemuligheder

Det foreslås at give kommunerne mulighed for at iværksætte andre former for støtte, som har til formål at bidrage til en bedre overgang til en selvstændig livsførelse for den unge. Det betyder, at kommunerne i højere grad end hidtil får mulighed for at tilpasse støtten efter den enkelte unges individuelle behov.

Genetablering af støtte

Det foreslås at præcisere, at døgnophold, en kontaktperson eller andre former for støtte som led i efterværn kan tildeles eller genetableres efter det fyldte 18. år. Det vil ske ved at lave et selvstændigt stykke herom i § 76.

Skift i handlekommune

ved det fyldte 18. år Det foreslås, at den hidtidige opholdskommune ved skift i opholdskommune, skal oversende den unges reviderede handleplan jf. § 68, stk. 12, til den nye opholdskommune forud for skiftet, dvs. forud for den unges 18. års fødselsdag.

Endvidere foreslås det, at der stilles krav om, at den nye opholdskommune inden 30 dage efter modtagelsen af handleplanen træffer afgørelse om, hvorvidt den unge har behov for efterværn, og i givet fald hvilke foranstaltninger, der skal iværksættes, og udarbejder en ny handleplan.

Forslagene har til formål at sikre, at tilflytningskommunen får de nødvendige oplysninger fra fraflytningskommunen, så grundlaget for en kontinuerlig indsats uden unødvendige brud er lagt.

Forslagene ændrer ikke ved, at det er væsentligt, at de to kommuner indleder et samarbejde i forbindelse med revisionen af handleplanen. Det sikrer, at den unge relativt tidligt ved, om der vil blive tilbudt støtte efter det fyldte 18. år. Samtidig er et tæt samarbejde mellem kommunerne med til at sikre udveksling af relevant viden om den unge og dennes forløb.

Ret til kontaktperson for unge, der har været anbragt uden samtykke

Med det formål at styrke indsatsen over for unge, der er eller har været anbragt uden samtykke umiddelbart inden det fyldte 18. år, foreslås det at give denne gruppe unge ret til efterværnsstøtte i form af en kontaktperson. Retten gives frem til det fyldte 23. år. I de perioder, hvor den unge i øvrigt tilbydes opretholdelse af døgnophold som led i efterværnet, bortfalder retten til en kontaktperson.

Det bemærkes, at de forsøg med ret til efterværn, som har været igangsat under projekt "Lige Muligheder" vil blive midtvejsevalueret med henblik på at vurdere de foreløbige erfaringer med ordningerne.

43-11

Resumé:

Tilbud om efterværn, herunder tilbud om at opretholde et døgnophold i et anbringelsessted, skal ophøre, når tilbuddet ikke længere opfylder sit formål under hensyn til den unges behov for støtte, eller når den unge fylder 23 år.

Ved en afgørelse om efterværn skal der derfor ikke sættes en tidsmæssig begrænsning på hjælpens varighed ud over, hvad der følger af lovens ordlyd.

Ankestyrelsen ophævede derfor kommunens og nævnets afgørelse om tidsbegrænsning på et år fra den unge fyldte 18 år.

233-10

Resumé:

En kommune kan ikke give afslag på efterværn, alene fordi den unge formentlig også har behov for støtte efter det fyldte 23. år.

Ankestyrelsen lagde vægt på, at formålet med efterværn er at søge at hjælpe den unge til en bedre overgang til voksenlivet. Den unge skal således kunne få noget væsentligt ud af at komme i efterværn. Der skal være udsigt til en positiv udvikling for den unge i perioden med efterværn, men der er ikke krav om, at den unge skal blive helt selvhjulpent senest ved det fyldte 23. år.

Ankestyrelsen vurderede herefter, at den unge var berettiget til efterværn i form af døgnophold i et anbringelsessted.

Ankestyrelsen lagde vægt på de konkrete oplysninger om den unges positive udvikling under anbringelsen på bostedet og i hybelordningen, samt hans behov for fortsat støtte.

Resumé:

En kommune kan ikke give afslag på efterværn, alene fordi den unge formentlig også har behov for støtte efter det fyldte 23. år.

Ankestyrelsen lagde vægt på, at formålet med efterværn er at søge at hjælpe den unge til en bedre overgang til voksenlivet. Den unge skal således kunne få noget væsentligt ud af at komme i efterværn. Der skal være ud-sigt til en positiv udvikling for den unge i perioden med efterværn, men der er ikke krav om, at den unge skal blive helt selvhjulpent senest ved det fyldte 23. år.

Ankestyrelsen vurderede herefter, at den unge var berettiget til efterværn i form af døgnophold i et anbringelsessted.

Ankestyrelsen lagde vægt på de konkrete oplysninger om den unges positive udvikling under anbringelsen på bostedet og i hybelordningen, samt hans behov for fortsat støtte.

...

Afgørelse:

Ankestyrelsen fandt, at kommunen ikke kunne afslå ansøgers ønske om at opretholde støtteforanstaltninger i form af personlig rådgiver efter ansøgers fyldte 18. år.

Begrundelsen for afgørelsen var, at det af hensyn til ansøgers behov for støtte var af væsentlig betydning, at foranstaltningen med personlig rådgiver blev opretholdt, efter han var fyldt 18 år.

Ved afgørelsen blev der lagt vægt på, at ansøger på afgørelsestidspunktet fortsat havde væsentlige sociale problemer, som vanskeliggjorde hans forhold til andre, og som hindrede han i at fastholde beskæftigelse, påbegynde og gennemføre et uddannelsesforløb.

Ankestyrelsen lagde videre vægt på, at ansøger havde en kronisk lidelse, som vanskeliggjorde hans sproglige udvikling, og som var medvirkende årsag til hans personlige vanskeligheder.

Endelig blev der lagt vægt på, at ansøgers forældre som følge af manglende ressourcer ikke var i stand til at give ansøger den støtte, som han havde behov for.

På baggrund af oplysningerne om ansøgers opvækst, herunder hans sociale vanskeligheder og skoleproblemer vurderede Ankestyrelsen, at social- og sundhedsforvaltningen var forpligtet til at foretage en helhedsvurdering af ansøgers situation og personlige forhold. Forvaltningen var således ikke berettiget til at afslå ansøgers ønske om fortsat at have tilknyttet en personlig rådgiver alene med henvisning til hans sociale situation på afgørelsestidspunktet.

Ankestyrelsen ændrede således nævnets afgørelse.

Bilag 2. "Indkaldelsesbrev" til kommunerne

Til kommunalbestyrelserne i Hjørring, Jammerbugt og Rebild Kommuner

Det Sociale Nævn gennemfører i år en praksisundersøgelse om efterværn, altså opretholdelse af foranstaltninger overfor børn og unge udover det 18. år og indtil det 23. år.

Ifølge den rullende plan for hvilke kommuner, der indgår i praksisundersøgelser er det i år Hjørring, Jammerbugt og Rebild kommuner, der skal bidrage med sager til undersøgelsen.

Vi vil gennemføre undersøgelsen som en forløbsundersøgelse. Det vil sige, at vi vil følge forløbet fra beslutning om iværksættelse af efterværn, og, så vidt muligt, indtil det bringes til ophør, enten fordi den unge fylder 23 år, eller fordi kommunen forinden har truffet beslutning om ophør eller den unge selv har ønsket, at efterværnet ophører. Vi vil således se på grundlaget for beslutningen om iværksættelse af efterværn, hvilke foranstaltninger der sættes i værk, om de eventuelt senere ændres, og på hvilket grundlag de bringes til ophør. Det ideelle ville derfor være, at vi kunne se på sager, hvor der er truffet afgørelse om efterværn for mere end 5 år siden, men ifølge det oplyste vil det være uforholdsmæssigt vanskeligt at fremfinde sager, hvor beslutningen om efterværn er truffet før den 1.1.2007.

Vi skal derfor efter aftale med de udpegede kontaktpersoner bede kommunalbestyrelserne om at sende os samtlige sagsakter i de 14 sager, hvor **der tidligst efter den 1.1.2007** er truffet beslutning om iværksættelse af efterværn. Ved samtlige sagsakter forstås også akter fra de sager om foranstaltninger for børn og unge, som er gået forud for efterværnet. Vi skal bede om alle akter frem til og med beslutning om ophør eller ophør som følge af, at den unge er fyldt 23 år. Herudover skal vi anmode om tilsendelse af kommunens eventuelle generelle retningslinjer for behandling af sager om efterværn.

Vi skal, ligeledes efter aftale med kontaktpersonerne, bede om at **sagsakterne er os i hænde senest den 7. oktober, dog således at mindst 2 sager er modtaget inden udgangen af september**. Akterne bedes fremsendt i kopi, da vi efter endt brug vil makulere dem.

Vi planlægger, at vores undersøgelse (måling) af sagerne kan finde sted i oktober og at vi i november kan sende et rapportudkast i høring hos de deltagende kommuner. Repræsentanter for kommunerne vil desuden i høringsfasen blive indbudt til et "dialogmøde", hvor vi i fælleskab kan drøfte undersøgelsens (foreløbige) resultater, og hvad det måtte give anledning til. Vi forventer at kunne offentliggøre den endelige rapport inden jul.

I januar 2012 vil vi indbyde repræsentanter for samtlige nordjyske kommuner til et informationsmøde om undersøgelsen og dens resultater.

Vi vedlægger til orientering det måleskema, som vi planlægger at bruge i forbindelse med undersøgelsen, og som vi har drøftet og gennemgået med kontaktpersonerne. Det kan dog vise sig, at der bliver behov for justeringer i skemaet, når vi ser de konkrete sager.

Vi ser frem til et fortsat godt samarbejde med alle 3 kommuner om undersøgelsen.

Bilag 3. Måleskema

Det Sociale Nævn, Statsforvaltningen Nordjylland Praksisundersøgelse 2011 om Efterværnsforanstaltninger

1. Identifikation af sagen

Kommune:

Sagsnummer:

Tryk "OK" for at fortsætte

2. Grundoplysninger

2.1 Borgerens (den unges) fødselsdato:
*(Skrives med 6 cifre uden adskillelæstegn
eller mellemrum, fx. 060884)*

2.2 Borgerens (den unges) køn:

1. Mand
 2. Kvinde

Tryk "OK" for at fortsætte

3.1 Oplysninger om kommunens afgørelse

Senere afgørelse om ændring af foranstaltninger

Ændringsafgørelse

3.1.1.a Dato for kommunens afgørelse?
(ddmmåå)

3.1.1.b Dato fremgår ikke af sagen

3.1.1.c Afgørelse foreligger ikke

3.1.1.d Ingen afgørelse

Bemærkninger:

Tryk "OK" for at fortsætte

3.1 Oplysninger om kommunens afgørelse

3.1 Dato for kommunens afgørelse
(ddmmåå)

For afgørelse om iværksættelse af efterværn

3.1.0.a Dato for kommunens afgørelse?
(ddmmåå)

3.1.0.b Dato fremgår ikke af sagen

3.1.0.c Afgørelse foreligger ikke

Bemærkninger:

Tryk "OK" for at fortsætte

3.1 Oplysninger om kommunens afgørelse

For afgørelse om ophør

3.1.2.a Dato for kommunens afgørelse?
(ddmmåå)

3.1.2.b Dato fremgår ikke af sagen

3.1.2.c Afgørelse foreligger ikke

3.1.2.d Ingen afgørelse

Bemærkninger:

Tryk "OK" for at fortsætte

3.2 Hvad går kommunens afgørelse ud på?

3.2.1. Afgørelsen om iværksættelse af efterværn efter § 76, stk. 2 og 3:

- 1. Opretholdelse af kontaktperson
- 2. Opretholdelse af døgnophold
- 3. Tildeling af kontaktperson
- 4. Etablering af udslusningsordning
- 5. Tildeling af anden form for støtte
- 6. Andet

Bemærkninger

3.2.2 Er støtten tildelt ved det 18. år eller senere?

- 1. 18. år
- 2. Senere
- 3. Uoplyst

Bemærkninger:
(Herunder dato for "Senere")

Tryk "OK" for at fortsætte

3.2 Hvad går kommunens afgørelse ud på?

3.2.3. Er der tilbudt kontaktperson, jf. § 76, stk. 5?

- 1. Var ikke anbragt
- 2. Døgnophold opretholdes
- 3. Anbringelse ophørt før 01.01.2011
- 4. Ja
- 5. Nej

Bemærkninger:

3.2.4 Er der sørget for mulighed for at vende tilbage til tidligere opholdssted, jf. § 76, stk. 7?

- 1. Intet tidligere opholdssted
- 2. Ja
- 3. Nej

Bemærkninger:

Tryk "OK" for at fortsætte

3.2 Hvad går kommunens afgørelse ud på?

- 3.2.5.** Er foranstaltningens indhold senere ændret? 1. Ja
 2. Nej

Bemærkninger:
(Herunder indhold af og begrundelse for ændringer)

- 3.2.6** Er foranstaltningen bragt til ophør? 1. Ja, ved det 23. år
 2. Ja, pga. ophør af behov eller formål
 3. Ja, efter den unges ønske
 4. Ja, på grund af fraflytning
 5. Nej

Bemærkninger:
(Herunder begrundelse for ophør af foranstaltning)

Tryk "OK" for at fortsætte

4. Den materielle vurdering af kommunens afgørelser

For afgørelse om iværksættelse af efterværn

4.0.1 I hvilket omfang er sagen oplyst?

- 1. Ingen oplysninger mangler
- 2. Enkelte mindre væsentlige oplysninger mangler
- 3. Flere og/eller væsentlige oplysninger mangler
- 4. Afgørende oplysninger mangler

Bemærkninger:

4.0.2 Er afgørelsen samlet set rigtig?

- 1. Ja, afgørelsen er i overensstemmelse med regler og praksis
- 2. Nej, afgørelsen ville være blevet ændret, hvis det havde været en klagesag
- 3. Nej, sagen ville være blevet hjemvist til fornyet behandling og afgørelse, hvis det havde været en klagesag
- 4. Andet

Bemærkninger

Tryk "OK" for at fortsætte

4. Den materielle vurdering af kommunens afgørelser

Senere afgørelse om ændring af foranstaltninger

Ændringsafgørelse

- 4.1.1 I hvilket omfang er sagen oplyst?
- 1. Ingen afgørelse
 - 2. Ingen oplysninger mangler
 - 3. Enkelte mindre væsentlige oplysninger mangler
 - 4. Flere og/eller væsentlige oplysninger mangler
 - 5. Afgørende oplysninger mangler

Bemærkninger:

- 4.1.2 Er afgørelsen samlet set rigtig?
- 1. Ingen afgørelse
 - 2. Ja, afgørelsen er i overensstemmelse med regler og praksis
 - 3. Nej, afgørelsen ville være blevet ændret, hvis det havde været en klagesag
 - 4. Nej, sagen ville være blevet hjemvist til fornyet behandling og afgørelse, hvis det havde været en klagesag
 - 5. Andet

Bemærkninger:

Tryk "OK" for at fortsætte

4. Den materielle vurdering af kommunens afgørelser

Afgørelsen om ophør af foranstaltningen

Ved ophør af behov eller formål

4.2.1 I hvilket omfang er sagen oplyst?

- 1. Ingen afgørelse
- 2. Ingen oplysninger mangler
- 3. Enkelte mindre væsentlige oplysninger mangler
- 4. Flere og/eller væsentlige oplysninger mangler
- 5. Afgørende oplysninger mangler

Bemærkninger:

4.2.2 Er afgørelsen samlet set rigtig?

- 1. Ingen afgørelse
- 2. Ja, afgørelsen er i overensstemmelse med regler og praksis
- 3. Nej, afgørelsen ville være blevet ændret, hvis det havde været en klagesag
- 4. Nej, sagen ville være blevet hjemvist til fornyet behandling og afgørelse, hvis det havde været en klagesag
- 5. Andet

Bemærkninger:

Tryk "OK" for at fortsætte

5. Vurdering af særlige sagsbehandlingsregler

5.1. Er handleplanen revideret efter reglerne i § 68, stk. 12?

1. Ja
 2. Nej

Bemærkninger:

5.2. Har den unge skiftet opholdskommune ved det 18. år?

1. Ja
 2. Nej

Bemærkninger

5.3 Er afgørelsen om iværksættelse af efterværn truffet af rette kommune?

1. Ja
 2. Nej
 3. Ingen kommuneskift

Bemærkninger

Tryk "OK" for at fortsætte

6. Vurdering af formelle regler

For afgørelse om iværksættelse af efterværn

6.0.1 Hvilken form har afgørelsen?

- 1. Skriftlig afgørelse
- 2. Afgørelse foreligger ikke
- 3. Notat i kommunens journal
- 4. Anden form

Bemærkninger:

6.0.2 Fremgår det hvilken afgørelse, der er truffet?

- 1. I høj grad
- 2. I nogen grad
- 3. I ringe grad
- 4. Nej

Bemærkninger:

6.0.3 Fremgår det med hvilken hjemmel, afgørelsen er truffet?

- 1. I høj grad
- 2. I nogen grad
- 3. I ringe grad
- 4. Nej

Bemærkninger:

Tryk "OK" for at fortsætte

6. Vurdering af formelle regler

Senere afgørelse om ændring af foranstaltninger

Ændringsafgørelse

6.1.1 Hvilken form har afgørelsen?

- 1. Ingen afgørelse
- 2. Skriftlig afgørelse
- 3. Afgørelse foreligger ikke
- 4. Notat i kommunens journal
- 5. Anden form

Bemærkninger:

6.1.2 Fremgår det hvilken afgørelse, der er truffet?

- 1. Ingen afgørelse
- 2. I høj grad
- 3. I nogen grad
- 4. I ringe grad
- 5. Nej

Bemærkninger:

6.1.3 Fremgår det med hvilken hjemmel, afgørelsen er truffet?

- 1. Ingen afgørelse
- 2. I høj grad
- 3. I nogen grad
- 4. I ringe grad
- 5. Nej

Bemærkninger:

Tryk "OK" for at fortsætte

6. Vurdering af formelle regler

Afgørelse om ophør af foranstaltningen

6.2.1 Hvilken form har afgørelsen?

- 1. Ingen afgørelse
- 2. Skriftlig afgørelse
- 3. Afgørelse foreligger ikke
- 4. Notat i kommunens journal
- 5. Anden form

Bemærkninger:

6.2.2 Fremgår det hvilken afgørelse, der er truffet?

- 1. Ingen afgørelse
- 2. I høj grad
- 3. I nogen grad
- 4. I ringe grad
- 5. Nej

Bemærkninger:

6.2.3 Fremgår det med hvilken hjemmel afgørelsen er truffet?

- 1. Ingen afgørelse
- 2. I høj grad
- 3. I nogen grad
- 4. I ringe grad
- 5. Nej

Bemærkninger:

Tryk "OK" for at fortsætte

6. Vurdering af formelle regler

6.3 Giver sagen i øvrigt anledning til bemærkninger om formaliteten?

1. Ja

2. Nej

Bemærkninger:

Tryk "OK" for at fortsætte

Statsforvaltningen
Nordjylland
Slotspladsen 1
9000 Aalborg
Tel 7256 8700
nordjylland@statsforvaltning.dk

www.statsforvaltning.dk